

CF Net News

ซีเอฟเน็ต นิวส์

โครงการนี้สนับสนุนโดยสภาพัฒนาฯ

ฉบับแรก-ปฐมฤกษ์ | Issue 1 | วันที่ 15 มี.ค. 2562

ข้อมูลข่าวสารและประสานเชื่อมโยงเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมือง

บทบรรณาธิการแนะนำ

CF Net News – พื้นที่ข้อมูลข่าวสารและประสานเชื่อมโยงสำหรับเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมือง การจัดการป่าของภาคประชาชนในนามของ “ป่าชุมชน” ได้ดำเนินมากกว่า 30 ปีแล้ว และมีส่วนสำคัญในการเปิดพื้นที่ใหม่ของการจัดการป่าไม้ นอกเหนือจากรูปแบบรัฐ และเป็นกระบวนการที่ผลักดันให้เกิด “สิทธิชุมชน” มาอย่างต่อเนื่อง ปีพ.ศ.2562 ถือเป็นช่วงเวลาที่มีการผ่านกฎหมายใหม่และแก้ไขกฎหมายป่าไม้กันมากที่สุดช่วงหนึ่ง โดยที่คาดว่าจะเป็นที่แรกๆที่ประเทศไทยจะมีการประกาศใช้พรบ.ป่าชุมชน หลังจากมีความพยายามผลักดันให้มีกฎหมายนี้มานานกว่า 20 ปี แม้นิยามความหมายของป่าชุมชนจะถูกต้องตามกรอบกฎหมายที่กำลังจะออกมาว่าหมายถึงพื้นที่ที่ไม่ใช่ป่าอนุรักษ์ แต่ในทางปฏิบัติแล้วพื้นที่การทำงาน รูปแบบและขอบเขตการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการป่าของประชาชนและชุมชนต่างๆ กลับมีการขยายตัวและความหลากหลายมากขึ้น และมีความสัมพันธ์กับภาคส่วนต่างๆ ที่กว้างกว่าพื้นที่ของชุมชน

การเริ่มต้นของการเปิดพื้นที่ใหม่ของป่าชุมชนในนาม “ป่าไม้ภาคพลเมือง” ถูกพูดถึงครั้งแรกเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2561 ในวาระที่ตัวแทนป่าชุมชนและป่าประเภทต่างๆ ได้มารวมตัวกันหารือเพื่อทบทวนสถานการณ์ของป่าชุมชนไทยในระยะ 30 ปีที่ผ่านมา โดยวาระสำคัญคือ ทำอย่างไรพื้นที่และสิทธิของประชาชน พลเมืองและชุมชนในการจัดการป่าจะยังคงเติบโตอย่างกว้างขวางและเชื่อมโยงกับสถานการณ์ของสังคมปัจจุบันและอนาคต การทำให้เรื่องป่าไม้เป็นเรื่องร่วมของคนทุกคน โดยไม่แบ่งแยกตามกฎหมาย หรือพื้นที่ จึงเป็นที่มาของ “เครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมือง”

ดังนั้น เพื่อการเชื่อมโยง ประสานความเข้าใจและแบ่งปันข้อมูลกันในเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมือง จัดหมายข่าว “CF Net News” หรือ ซีเอฟ เน็ต นิวส์ จึงเป็นพื้นที่ของการสื่อสารเพื่อบอกเล่าความคืบหน้า ข่าวสาร และบทความวิเคราะห์ที่เป็นประโยชน์กับเครือข่ายฯ โดยจัดหมายข่าวนี้นำเสนอเป็นประจำทุกวันจันทร์ที่ 15 ของเดือน โดยเผยแพร่ทั้งทางโซเชียลมีเดีย (ไลน์ และเฟซบุ๊ก) และเว็บไซต์

หากท่านใด มีบทความหรือข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมือง หรือ ต้องการรับข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง กรุณาติดตามได้ที่

www.facebook.com/recoftcinThailand/ หรือ www.recoftc.org/country/Thailand

ความเคลื่อนไหว การจัดประชุมหารือ เพื่อสร้างพลังกลไก และพัฒนาศักยภาพ เครือข่ายป่าไม้ ภาคพลเมือง

การสร้างเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองทั่วประเทศเป็นภารกิจหนึ่งของโครงการเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองโดยการสร้างพื้นที่พูดคุยและระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างเครือข่ายป่าประเภทต่างๆ การประชุมหารือถือเป็นการ “ตั้งขบวน” ก่อนจะขับเคลื่อนการพัฒนาป่าไม้ภาคพลเมืองไปด้วยกัน เวทีหารือดังกล่าว แบ่งออกเป็นสองระดับ เริ่มต้นจากระดับจังหวัดต่อเนื่องด้วยระดับภาค ขณะนี้เวทีประชุมหารือระดับจังหวัดได้ดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 38 จังหวัด ใน 5 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ 15 จังหวัด ภาคอีสาน 8 จังหวัด ภาคกลางและตะวันตก 6 จังหวัด

ภาคใต้ 3 จังหวัด และภาคตะวันออก 6 จังหวัด ช่วงเวลาจัดประชุมตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2561 ไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2562 จำนวนผู้เข้าร่วม 745 คน แยกเป็นเพศหญิง 180 คน เพศชาย 565 คน การยกระดับขับเคลื่อนจากป่าชุมชนสู่ป่าไม้ภาคพลเมือง ทำให้เครือข่ายประชาชนที่มีส่วนร่วมในการดูแลจัดการป่าหลากหลายประเภทได้รับทราบถึงสถานการณ์โดยรวมของการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่นโยบาย ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมเวทีระดับจังหวัดได้ร่วมกันเสนอแนวทางการประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของแต่ละพื้นที่ และเสนอรายชื่อตัวแทนป่าไม้ภาคพลเมืองจังหวัดละ 4-5 คน เข้าร่วมเวทีหารือในระดับภาคต่อไป ซึ่งเวทีหารือระดับภาคจะเป็นเวทีต่อเนื่อง ที่ประมวลผลลัพท์ของเวทีระดับจังหวัดออกมาให้เห็นประเด็นร่วมเป็นภาพรวม และมีการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานของเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองระดับภาคขึ้น (ขึ้นอยู่กับพิจารณาภายในภาคว่าจะใช้ชื่อเรียกว่าอะไร) เพื่อเป็นศูนย์กลางของการเชื่อมร้อยเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองในภาคนั้นๆ และเชื่อมร้อยกับเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองในภาคอื่นๆ ด้วยผลลัพธ์ที่ได้จากเวทีเครือข่ายระดับภาคนี้จะนำมาเสนอในเวทีหารือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ของแต่ละภาคเพื่อร่วมกันจัดทำกรอบแนวทางการประสานความร่วมมือและกำหนดจังหวัดหัวก้าวไปข้างหน้าร่วมกัน การ “ตั้งขบวน” เครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองยังคงดำเนินต่อไปจนถึงปลายเดือนมีนาคม 2562 หลังจากนั้นทางคณะทำงานของโครงการเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองจะประมวลสรุปผลการประชุมของทุกเวทีมาให้รับทราบกันต่อไป

โดยกนกพร ดิษฐ์ ผู้ประสานงานโครงการเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมือง

สนใจติดตามเวทีประชุมหารือ
และข่าวสารเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองได้ที่
<https://bit.ly/2TJq722>

ร่างกฎหมายอุทยานแห่งชาติ บทประพันธ์เก่าที่ควรเปลี่ยนแปลง

ร่างกฎหมายป่าอนุรักษ์ 2 ฉบับได้แก่ร่างพรบอุทยานแห่งชาติ และร่างพรบสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าที่สนข.กำลังพิจารณา ถูกวิจารณ์จากเครือข่ายประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (P-Move) ว่า ละเมิดสิทธิชุมชนที่อยู่ในป่าอนุรักษ์ ใช้แนวทางการพิสูจน์สิทธิที่ไม่เป็นธรรมกับชุมชน เราลอง มาอ่านร่างพรบ.อุทยานฯ ในฐานะเป็นบทประพันธ์แบบหนึ่ง เพื่อมองหาว่ามีตัวละครอะไรอยู่ในเรื่อง ใครเป็นพระเอก หรือผู้ร้าย อะไรคือเป้าหมาย คุณค่า การระบุสถานการณ์ ปัญหาที่เผชิญ และวิธีจัดการปัญหา และลองสนทนากับ บทประพันธ์นี้ผ่านมุมมองของสิทธิ เสรีภาพ ความเป็นธรรม และ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เรื่องราวควรพาให้สังคมตระหนักว่า ไม่ว่าจะป็นชุมชน ดั้งเดิมหรือชุมชนเกิดใหม่ หากมีเงื่อนไขสนับสนุนที่ดีพอ ชุมชนจะมีความสามารถอนุรักษ์ป่าที่ดี อาจเกิดพื้นที่ อุทยานของชุมชนหรือเขตนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ รั้วเองยังคงเป็นตัวเอกได้เช่นเดิม แต่เปลี่ยนจากบทกวีราว มาเป็นบทเรียนรู เข้าใจ และหนุนเสริม ชุมชนอย่างเป็นเรื่อง เป็นราว โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เอาความมั่นคง ทางนิเวศ ของป่า ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ของชุมชน และความเป็นธรรมทางสังคมเป็นผลลัพธ์ ความสำเร็กร่วมกัน หาใช่เอาพื้นที่ป่าที่แย่งยึดทางคืน จากชุมชน หรือคตีความ ที่จะทำให้ชีวิตของชาวบ้านจมไปสู่วิกฤตอย่างไม่มีทางไป

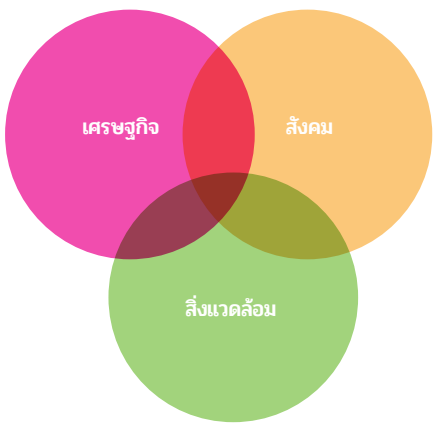
และร่วมกันสร้างสรรค์แนวทางใหม่ฯ ไม่ว่าจะนิเวศแห่ง วัฒนธรรม เขตเศรษฐกิจทรัพยากรชีวภาพของชุมชน พื้นที่ป่าเพื่อการดูดซับคาร์บอน ฯลฯ

เมื่อเปลี่ยนโครงเรื่อง เรื่องราวใหม่ฯ ย่อมเกิดขึ้นได้ เกิดทางออก ใหม่ฯ หรือแม้จะเจอปัญหาใหม่ฯ แต่ที่ต่างออกไป คือ รัฐ ชุมชน และสังคมจะร่วมกันเรียนรู้ แก้ไข และออกแบบใหม่ เกิดเป็นพลังหรือคุณอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน

โดย กฤษฎา บุญชัย
สนใจติดตามอ่านฉบับเต็มได้ที่
<https://bit.ly/2FaqsTv>

ประโยชน์ จากป่าชุมชน

โดย ศ.ดร.ดุสิต เวชกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ในช่วงระยะหลังที่ผ่านมา ดูเหมือนว่าความหมายของ “ป่าชุมชน” ในทัศนะของคุณคตที่เกี่ยวข้อง แม้ในวงการป่าไม้ก็ยังมีความเห็นที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ หากวิเคราะห์กันให้ดีแล้ว น่าจะมาจากความเข้าใจ ในเรื่องป่าชุมชนมีระดับความลึกซึ้งที่ไม่เท่ากันกับอีกประการหนึ่งก็คือการนำเอารายละเอียดของกฎหมาย ป่าไม้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาพิจารณาด้วยนั่นเอง

“ป่าชุมชน” ก็คือพื้นที่ป่าไม้ที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น ป่าชุมชนจึงสามารถพบเห็นได้ทั่วไปในที่ดินประเภทต่างๆ เพียงแต่ระดับการมีส่วนร่วมและการจัดการอาจมีความเข้มข้นและความหลากหลายที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับกฎหมายของที่ดิน ผืนนั้นเป็นประการสำคัญสำหรับวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานป่าชุมชนของแต่ละแห่ง ก็ย่อมขึ้นอยู่กับ ความจำเป็นหรือความต้องการของชุมชนที่มุ่งหวังได้รับจากป่าชุมชน หรืออาจจะกล่าวได้ว่าประโยชน์ จากป่าชุมชนนั่นเอง หากป่าชุมชนไม่สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ให้ชุมชนได้ตามต้องการก็อาจไม่เกิดความยั่งยืน ทั้งนี้ ประโยชน์จากป่าชุมชนในประเทศไทยอาจกล่าวได้ว่ามี 3 ด้าน ดังนี้ 1.ประโยชน์ ทางด้านสิ่งแวดล้อม 2.ประโยชน์ทางด้านสังคม และ 3.ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ หากได้พิจารณากันให้ถ่วงถี่แล้วอาจสรุปได้ว่า ป่าชุมชนทุกแห่งได้เอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้ง 3 ด้านควบคู่กันไป เพียงแค่ว่าด้านใดด้านหนึ่งอาจมากกว่าหรือน้อยกว่าแตกต่างกันไป ทั้งนี้ประโยชน์ดังกล่าว อาจมีการยกระดับให้สูงขึ้นกว่าที่ได้รับอยู่ในปัจจุบันได้ ถ้ามีการจัดการหรือดำเนินกิจกรรมบางด้าน ในพื้นที่ป่าชุมชน ซึ่งถ้าประโยชน์ทั้ง 3 ด้านมีความสมดุลกันแล้ว จะส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ของชุมชนแห่งนั้นดังภาพทางซ้ายมือ

การจัดการป่าชุมชนแต่ละแห่งมีความท้าทายเป็นอย่างมากที่จะทำให้ตอบสนองความต้องการของชุมชน อย่างแท้จริง ซึ่งก็คือประโยชน์ในด้านต่างๆ นั่นเอง จึงควรให้บูรณาการหลักวิชาการป่าไม้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิชาการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นหลักในการดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้อง กับบริบทของป่าชุมชนแต่ละแห่ง ซึ่งควรได้มีการส่งเสริมให้เกิดเป็นรูปธรรมโดยเร่งด่วนต่อไป สนใจติดตามอ่านฉบับเต็มได้ที่ <https://bit.ly/2FaqsTv>

ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า (RECOFTC) ตู.ป.ณ. 1111 ที่ทำการไปรษณีย์เกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 10903
โทรศัพท์ +66(0) 2940 5700 | โทรสาร +66(0) 2561 4880 | Thailand.info@recoftc.org
www.recoftc.org/country/Thailand | www.facebook.com/recoftcinThailand

ผู้รับ

สแกน QR Code เพื่อติดตามข่าวสารต่างของ CF-net

